

Videnskabsministeriet
Bredgade 43
1260 København K

Den 4. december 2005
KS

Sagsnr. 200500929

Att.: Nils Agerhus

Hørings svar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning mv.

AC har den 3. november 2005 modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning i høring fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. AC har haft udkastet til høring i medlemsorganisationerne og har på baggrund heraf følgende bemærkninger:

Øget internationalisering af dansk forskning

AC finder det positivt, at der med dette forslag lægges op til at fjerne en række barrierer for Forskningsrådenes deltagelse i forpligtende internationale samarbejder, herunder samarbejder hvor der, som betingelse for deltagelse, stilles krav om at bidrage med midler og delegerer bevillings- og beslutningskompetence for disse midler. AC finder det i den sammenhæng væsentligt, at regeringen, jf. bemærkningerne til forslaget, ønsker sikkerhed for, at danske bevillinger, der overføres til udlandet, administreres på en måde, der svarer til de nationale administrative krav og opstiller en række parametre for, at ministeren kan godkende overførsel af midler.

AC finder det også væsentligt, at der i bemærkningerne lægges vægt på, at Forskningsrådene fortsat skal have den nationale forskning som det centrale fokus, og at det i konsekvens heraf er indarbejdet i lovteksten, at der maksimalt må anvendes 20 % af den enkelte bevilling til internationale fora.

Rammerne for Det Frie Forskningsråds virke

AC stiller sig meget kritisk over for, at der med lovforslaget lægges op til, at Det Frie Forskningsråd kan "støtte særligt prioriterede, herunder politisk prioriterede virkemidler inden for dansk forskning." Med virkemidler henvises der i bemærkningerne til fx forskeruddannelse, forskernetværk og infrastruktur. AC finder, at Det Frie Forskningsråd allerede med den nuværende lovgivning har mulighed for at prioritere at give støtte til denne type tværgående virkemidler, og ser derfor ingen problemer i, at dette præciseres. Men AC finder det meget betænkeligt, at man med lovforslaget forsøger at inddrage politisk prioriterede virkemidler i denne præcisering.

AC lægger meget stor vægt på, at der med det danske forskningsråds systems adskillelse i to grene, hhv. Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd er sikret, at Det Frie Forskningsråd har en uafhængighed af den politiske styring af forskningen, og at det i hvert fald til en vis grad er gennemskueligt, hvilken ressourcemæssig vægt der er på den forskerinitierede forskning i forhold til den politisk prioriterede forskning. Det Frie Forskningsråds midler skal således efter AC's opfattelse netop være reserveret til den del af forskningen, som udspringer af forskernes kreativitet og viden om, hvor der er nye erkendelser at finde og nye meto-

der at anvende, også – og måske netop - hvor disse aktiviteter (endnu) ikke er politisk anerkendt og prioriteret.

Dette gælder også, når der er tale om tværgående virkemidler – også her må der tages udgangspunkt i bottom-up princippet, dvs. at bestyrelsens prioriteringer tager udgangspunkt i forskernes vurderinger af og forslag til, hvad der bør afsættes midler til, og hvordan de skal udmøntes. Udmøntning af midler til politisk prioriterede virkemidler bør fortsat henvises til Det Strategiske Forskningsråd, uanset at der i praksis kan blive et sammenfald mellem det to råds prioritering af virkemidler.

AC skal således helt konkret foreslå, at § 1, nr. 1 ændres til:

I § 7, stk. 1, indsættes efter første punktum som nyt punktum: "Rådet kan med bevillingsmæssig hjemmel støtte særligt prioriterede virkemidler inden for dansk forskning".

Som en del af forslaget § 30a om deltagelse i internationalt forskningssamarbejde foreslås det, at Det Frie Forskningsråd i fremtiden kan bidrage til internationalt forskningssamarbejde, der er tematisk afgrænset og således politiske prioriteret. I forlængelse af ovenstående bemærkninger til § 7, stk. 1 finder AC ikke, at der skal åbnes for, at Det Frie Forskningsråd deltager i internationale aktiviteter, der er snævrere afgrænset en det, der følger af den gældende lovs §§ 7 og 11, stk. 5.

AC ser dog meget gerne et samarbejde mellem Det Frie Forskningsråd og Det Europæiske Forskningsråd som forventes etableret som en del af EU's 7. rammeprogram. Rådets formål bliver tilsvarende Det Frie Forskningsråd at støtte forskerinitieret grundforskning inden for alle de videnskabelige områder, og med de foreliggende aftaler lægges der op til, at rådet bliver uafhængigt i forhold til kommissionen.

Anvendelse af anonyme eller delvist anonyme faglige bedømmere

AC stiller sig tilsvarende meget kritisk over for den del af forslaget, som åbner for muligheden for, at Forskningsrådene kan anvende anonyme eller delvist anonyme eksterne bedømmere. I bemærkningerne angives det, at der med ønsket om anonymisering er tale om en afvejning af muligheden for at kunne anvende eksterne bedømmere, som kun vil bidrage såfremt deres anonymitet er sikret, og så hensynet til ansøgers retssikkerhed.

AC finder at denne afvejning fortsat bør falde ud til fordel for åbenheden i det danske forskningsrådssystemets behandling af ansøgningerne og dermed sikringen af ikke blot den enkelte ansøgers retssikkerhed, men også den generelle tillid til faglighed og fairness i systemet og til den åbne dialog mellem forskerne. En mulighed er således at anvende det svenske system, hvor ansøger ikke automatisk oplyses om den eksterne bedømmers identitet, men har mulighed for at begære de eksterne bedømmelser udleveret og derigennem få kendskab til bedømmerens identitet.

AC ser dog helst, at den danske tradition for fuld åbenhed fastholdes og finder det i øvrigt sandsynligt, at tendensen fremover, fx inden for de videnskabelige tidsskrifters peer-reviewing, vil gå i retning af øget åbenhed frem for det modsatte.

Med venlig hilsen

Karen Skytte
Direkte nr.: 33 69 40 76
E-mail: ks@ac.dk